

בעניין: ס' ג' ואח'

כולם ע"י ב"כ עוה"ד נדיה דקה ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד יובל שפיצר
מפרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים

המשיבים

תגובה מטעם העותרים

בהמשך להחלטת כב' השופט ד' ברק-ארז מיום 22.10.2020, מתכבדים העותרים להגיש הודעה כדלקמן:

1. במרכזה של העתירה עומדת בקשת העותרים כי המשיבים 1-4 ירשמו ו/או יחזיקו בידיהם מידע עדכני בדבר מקום החזקתו של העותר, אשר נעצר מביתו ביום 19.10.2020 במחנה פליטים אלערוב שבנפת חברון.

2. כמו כן, בין הסעדים שהתבקשו במסגרת העתירה, ביקשו העותרים כי המשיב 2 יחזיק בידיו מידע עדכני אודות מקום החזקתם של כל כלוא תושב השטחים, וביתר שאת כשמדובר בכלוא קטין, באם מוחזק על ידי מי מרשויות המדינה. כן ביקשו העותרים שהמשיבים 3-4 ירשמו כדין ובזמן אמת מקום מעצרו של כל עצור המוחזק באחריותם, וביתר הקפדה כשמדובר בעצור קטין.

3. כאמור בכתב העתירה, ביום 19.10.2020, בשעות הלילה המאוחרות, נעצר העותר מביתו לעיני בני משפחתו מבלי שנמסר להם לאן עתיד יקירם להילקח, והיכן יוחזק בהמשך, זאת על אף היותו במצב בריאותי רגיש, עקב ניתוח בקע שעבר ימים ספורים עובר למעצרו.

4. השעות נקפו ובני המשפחה לא שמעו דבר אודות העותר. בו ביום, ה-19.10.2020 פנתה המשפחה למוקד בבקשה כי יסייע באיתורו של העותר.

5. עוד באותו יום פנה המוקד למשל"ט הכליאה של המשיב 1 (להלן: משל"ט כליאה) בעניין העותר. בחלוף למעלה מ-24 שעות ממועד פנייתו, וכ-36 שעות ממועד המעצר, מסר משל"ט כליאה כי לאחר שנעשו חיפושים מול כל הגורמים, נותרה פניית המוקד בטיפול.

6. יתרה מזו, בשעות הערב של יום 19.10.2020, אישה דוברת ערבית יצרה קשר עם משפחת העותר וביקשה לקבל פרטים אודות הניתוח שעבר ועל מצבו הבריאותי, וסירבה למסור פרטים על מקום החזקתו ומצבו הבריאותי. מטבע הדברים, שיחה זו הותירה את הורי העותר בחרדה גדולה עוד יותר, עד לאחר שהתקבלה תשובה אודות מקום החזקתו.
7. משכך, הוגשה העתירה בשעות הצהריים של יום 20.10.2020, כ-36 שעות משעת מעצרו של העותר, וזאת לאחר שכל הניסיונות של העותרת 2 לאתר את מקום החזקתו העלו חרס.
8. רק לאחר הגשת העתירה, בשעות אחר הצהריים של יום 20.10.2020, הודיע ב"כ המשיב למוקד כי העותר הועבר באותו יום לבית מעצר ירושלים ("מגרש הרוסים"). על פי המשיב, העברתו אל בית מעצר ירושלים נעשתה סביב השעה 13:30.
9. בהמשך, ובמסגרת התגובה, נמסר כי לאחר מעצרו, העותר הובא לבסיס החטיבה המרחבית עציון, שם עבר בדיקה רפואית שהעלתה כי יש להעבירו לבדיקה על ידי רופא בבית החולים. בשעות הערב של אותו יום העותר הקטין הועבר לבית חולים "שערי צדק", והחזר לבסיס החטיבה המרחבית עציון. לא למותר לציין, כי לא ברור אם העותר הוחזק בבסיס הצבאי בחטיבה המרחבית עציון, או שמא בתוך מתקן כליאה מוכרז, המצוי בשטח הבסיס.
10. על אף החובה המוטלת על המשיבים להחזיק מידע אודות מקום מעצרו של כל אדם בזמן אמת, במסגרת התגובה הסבירו המשיבים, כי אי איתורו של הקטין נבע מעצם החזקתו במספר מקומות באופן זמני, עובר להעברתו לבית מעצר ירושלים.
11. העתירה הוגשה כעתירה לצו הביאס קורפוס, במתכונת דחופה לשם איתורו של העותר, אך השתלשלות העניינים, לפיהן עצור קטין במצב בריאותי רגיש הולך ונעלם לאחר מעצרו, כשהוריו, המוגבלים ביכולותיהם לאתרו ולספק לו את התמיכה המקובלת, מעצם היותם תושבי השטחים הכבושים, נותרו בדאגה במשך למעלה מ-36 שעות, **הינו אירוע קשה המעיד לכל הפחות על ליקוי מערכתי נקודתי, שעלול לחזור על עצמו באם לא יתוקן.**
12. הסירוב לדון בשאלות העקרוניות העולות במסגרת העתירה, בנימוק שהמערכת העובדתית הפרטנית שהביאה להגשת העתירה הפכה אותה לתאורטית, עשויה להוביל לכך שהנושא לא יובא מעולם לביקורת שיפוטית. מטבע הדברים עתירות מסוג זה הינן דחופות, ובאות על פתרון תוך זמן קצר, אולם יחד עם זאת הן מעלות שאלות הטעונות ליבון, כמו במקרה דנן.
13. לא למותר להזכיר, ובניגוד לדברים שהובאו במסגרת תגובת המשיבים, כי הפניות היזומות של העותרת 2 לבתי החולים ולגופים השונים, הינן פניות יזומות ומעבר לנדרש, שכן מידע על תנועותיו של העותר היה צריך להיות בידי המשיב 2 בזמן אמת. אם כן תמוה בעיני העותרים, מדוע החזקתו של העותר במספר מקומות אמורה להשפיע על היכולת לקבל מידע אודות מקום החזקתו.
14. המשיבים סבורים שמדובר במקרה חריג, אך מקרה זה מחזיר אותנו לאותו מקרה שעלה במסגרת בג"ץ 8435/12 אבו סל נ' המפקד הצבאי, עוד בשנת 2012. באותו עניין דובר בקטין

שנעלמו עקבותיו לאחר מעצרו, ובאופן דומה הקטין נדרש לטיפול רפואי בבית חולים. לאחר היעלמותו במשך למעלה מ-24 שעות, התגלה שהקטין הוחזק עם רגל שבורה במטבח של בסיס צבאי מבלי שמי מהמשיבים החזיק במידע אודות מקום החזקתו.

15. בעקבות אותו מקרה, ועל מנת לצמצם הישנותן של תקלות דומות, גובשו הנחיות לעבודת המשל"ט בשני היבטים: פנייה לחטיבות המרחביות על מנת לברר אם העצור נעצר על ידי מי מהחטיבות וטרם הועבר לגופים הרלוונטיים; בדיקה מול גורמי המשטרה הצבאית במטרה לברר אם העצור פונה לבית חולים. באותו עניין סברו המשיבים כי מדובר בתקלה נקודתית, וכי השכלולים האמורים יביאו לצמצום מקרים מסוג זה. נשאלת השאלה, האם פניות אלו, לחטיבות המרחביות ולמשטרה הצבאית, בוצעו במקרה דנן, ואם כן – מדוע לא החזיקו המשיבים במידע אודות מקום החזקתו של העותר בזמן אמת?

16. דרכי פעולה אלה נקבעו על רקע ההנחה, כי ההלכה הפסוקה הכירה בחובת הדיווח על מקום החזקתו של עצור ללא שיהוי (ראו בג"ץ 6757/95 **חירבאווי נ' המפקד הצבאי**) וכי הלכה זו עודנה בתוקף. כבר בשנות ה-90 נקבע כי על המשיב 2 להתעדכן אחת ליממה במידע מכלל הגורמים (יתר המשיבים) בדבר מעצרו ומקום החזקתו של כל עצור.

17. אילו המשיבים פעלו לפי ההנחיות אשר גובשו במסגרת ההליכים שהובאו לעיל, מקרה זה לא היה מגיע אל פתחו של בית המשפט הנכבד, והיה ניתן לחסוך מכל הצדדים בזמן ובמשאבים ומהורי העותר, חרדות ודאגות מיותרות, בדרך עד לקבלת מידע אודות העותר.

18. אף אם בית המשפט כבר קבע בעבר שאין חובה על המשיבים למסור מידע אודות תנועותיו של העצור, במתכונת הדחופה, נראה שכשעסקינן בקטין שנדרש להגיע לבית החולים, יש חובה למסור באופן דחוף גם עובדת היותו מוחזק בשלב מוקדם יותר בבית החולים ועדכון אודות המצב הרפואי.

19. אין צורך להכביר במילים אודות החובה ליידע באופן יזום ומיידי ובטרם נקיטת כל צעד, את הוריו של קטין על הצורך בהבאתו לבדיקת רופא בבית חולים וקבלת הסכמתו המפורשת לצורך כך. מכאן קמה החובה לעדכן את הורי הקטין שנדרש לטיפול מסוג זה על תנועות העבר ככל שהדבר נוגע למצבו הרפואי.

20. כשהמערכת הממסדית נוטלת את חירותו של אדם, וקטין במיוחד, ובעקבות כך נעלמים עקבותיו, יש צורך לרדת לחקר הכשל שהוביל להיעלמותו של העצור. זהו צורך בסיסי לשם הבטחת זכויותיו להליך הוגן ולצורך הבטחת מניעת הישנותם של מקרים מסוג זה.

21. דברים אלה נאמרים ביתר שאת כשעסקינן בעצור קטין, שנשלף ממיטתו באמצע הלילה ומאז הוריו לא ידעו מה עלה בגורלו.

22. בית משפט נכבד זה כבר עמד על הצורך במתן תשובות מיידיות ככל שניתן כשמדובר בעצורים קטינים (ראה בג"ץ 1107/16 **אלדבס נ' המפקד הצבאי**, (פורסם באר"ש 11.20.2016).

23. הן על פי החוק והן על-פי הפסיקה, היה על המשיבים לרשום את מקום מעצרו של העותר ללא שיהוי, כך שניתן יהיה לברר מיידית את מקום הימצאו. בשל החשיבות העליונה שיש לרישומו של כלוא במקום החזקתו, עוגנה חובת הרישום בחקיקה ראשית. סעיף 4 לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש) תשל"ב-1971 קובע כי :

התקבל אדם לבית סוהר ידאג מנהל בית הסוהר שיירשמו בנוגע אליו הפרטים שנקבעו.

בפרק 5 להוראות שירות בתי הסוהר (סעיף 5.06) נכתב :

בבית הסוהר יתנהל רישום מעודכן ומדויק לגבי כל אסיר המוחזק בו.
(הדגשה זו, כמו גם שאר ההדגשות להלן, הן שלי, נ.ד.).

בבג"ץ 6757/95 **חירבאוי ואח' נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית** (לא פורסם ; להלן : **פס"ד חירבאוי**), קבע בית המשפט הנכבד כי :

ב) **מרכז השליטה הצה"ל"י** (בין שהמדובר במרכז השליטה ובין שהמדובר בגורם אחר) **יקבל מכל הגורמים... מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של עצור אחת ליממה, באופן שניתן יהא לאתר העצור, לפי פניה בכתב של גורמי חוץ.**

ג) **מרכז השליטה הצה"ל"י ימסור פרטים מן המידע האמור, על פי פניה בכתב של אגודות ציבוריות שעיסוקן בכך, ו/או על פי פניה בכתב של עו"ד מיופה כוח המייצג את העצור או משפחתו.**

לאחר העברת הפניה בכתב יוכל הגורם הפונה לקבל את המידע באמצעות הטלפון.

24. במקרה דנן, עקבותיו של העותר "נעלמו" מייד לאחר שנעצר מביתו, ולמשפחה לא נמסר דבר על מקום הימצאו בנסיבות חמורות במיוחד, של קטין שעבר ניתוח ימים ספורים לפני המעצר. נזכיר כי המשיבים כלל לא הבהירו בתגובתם הני"ל, מה הסיבה למחדל המתואר, שכן התנועעיות של העצור אינה עילה המצדיקה היעלמותו אילו המערכת פעלה כראוי.

25. נוכח האמור מתבקש בית המשפט הנכבד, להוציא צו על תנאי ולהורות למשיב למסור את הסיבה שהובילה לכשל נקודתי במקרה דנן, וכן להורות למשיב כמפורט בסעדים ב-ג בראש העתירה.

ירושלים, 25 באוקטובר 2020

נדיה דקה, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש. 111637)